

[Vagn Bro.]

men netop om stakkels udresserede hunde, og for det andet blev forslaget fremsat i den hensigt, at befolkningen skulle få en vis fred på denne aften. Jeg må sige, at jeg har egentlig altid anset det ærede medlem hr. Aksel Larsen for at være i besiddelse af en vis konsekvens. Den bristede noget for nogen tid siden, og nu er den altså bristet i dag igen.

Aksel Larsen: Vi kan selvfølgelig diskutere, hvad der skal forstås ved dresserede dyr. Jeg er imidlertid af den opfattelse, at enhver hund, som befinder sig i privat eje, er mere eller mindre dresseret og afrettet. Jeg ved også, hvad der står i hundelov og politivedtægt o. s. v., nemlig at hunde, som ikke er under absolut kontrol af deres ejere eller andre, slet ikke må gå løse, men skal føres i bånd, hvis de kommer ud, og de må altså ikke fare forvildede rundt.

Jeg tror nok, man må betegne almindelige hunde — som folk har dem — som mere eller mindre dresserede, og derfor forstår jeg slet ikke, at det ærede medlem hr. Vagn Bro nu vil klare sig ved at sige, dels at nytårsfyrværkeriloven ikke har noget med det her at gøre — det ved vi jo godt alle sammen — dels at hunde er nogle vilde, udresserede dyr, men at løver, elefanter og tigre i cirkus er dresserede dyr. Når det ærede medlem på den måde vil forsøge at bortforklare sin inkonsekvens, er det nok at konstatere dette.

Justitsministeren (Hans Hækkerup): Jeg vil gerne sige til det ærede medlem hr. Vagn Bro, at hvis jeg delte det ærede medlems opfattelse, at dette forbud mod fremvisning af vilde dyr vil være ødelæggende for cirkus, så ville det være et argument for mig af betydning. Men jeg tror ikke, det er rigtigt. Det ærede medlem ved jo, at vor største cirkus, Cirkus Schumann, igennem adskillige sæsoner har kunnet køre uden fremvisning af vilde dyr, og jeg vil tro, at den billige folkeforlystelse også fremover kan eksistere, selv om de vilde dyr ikke er med.

(Kort bemærkning).

Vagn Bro: Jeg skal ganske forbigå det ærede medlem hr. Aksel Larsen, for hans inkonsekvens vokser. Sagen er jo, at disse

hunde er ofte følgesvende for ældre damer og herrer, og derfor må de efter politivedtægten i høj grad færdes på gaden.

Jeg skal til den højtærede justitsminister sige, at egentlig glædede den sidste udtalelse af ministeren mig. Det er jo nemlig noget, vi kan få at se. Jeg beder om, at det høje ting vil erindre, at for ganske få år siden havde vi 12 omrejsende cirkus, i dag har vi 3 og Cirkus Schumann. Jeg finder, det er meget beklageligt. Jeg kan forsikre det høje ting om, at der findes mennesker i det danske folk, som ikke har råd til at komme til de meget store forlystelser, og derfor håber jeg — hvis det nu viser sig, at det kommer til at knibe for de tilbageblevne cirkus — dels at den højtærede justitsminister vil benytte sin dispensationsadgang, dels at den højtærede finansminister, når nu embedsmandsudvalget har undersøgt afgifterne, vil vise sig kulant over for de tilbageblevne.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslaget

vedtoges med 87 stemmer mod 52; 2 medlemmer tilkendegav, at de hverken stemte for eller imod.

Formanden: Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den sidste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om udvidelse og ombygning af institutionerne ved forsorgscentret for Sønderjylland.

(Første behandling findes i tidenden sp. 3799, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 1033).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets tekst og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Gorssen: Der var ved første behandling bred enighed om gennemførelsen af forslag til lov om udvidelse og ombygning af institutionerne ved forsorgscentret i Sønderjyl-

[Gorrsen.]

land, og jeg tror, denne enighed vil blive yderligere understreget i dag ved sagens anden behandling.

Udvalget har holdt to møder og modtaget en række udtømmende besvarelser på stillede spørgsmål, bl. a. spørgsmål vedrørende beregningen af pladsbehovet — også under hensyn til det stigende folketal i årene fremover — og om, hvorvidt den opstillede prognose om, at man kan klare den interne forsorg inden for de nu skitserede rammer ved en nedsættelse af den opstillede promille på 2 af den i området boende befolkning gennem forebyggende foranstaltninger med hensyn til åndssvages muligheder for forplantning. Jeg har forstået, at de anførte 2 promille må anses for et minimumstal, som bygger på konkrete erfaringer, og at pladsbehovet ikke kan forventes nedsat gennem forebyggende foranstaltninger, idet en undersøgelse har vist, at kun 18 af 449 åndssvage børn er avlet af forældre, hvoraf en eller begge er åndssvage.

Under det besøg, som udvalget sammen med den højtærede socialminister og medlemmer af planlægningsudvalget for forsorgscenter IV aflagde på institutionerne i Ribe, Nørrelund og Løgumgård, blev udvalget ved selvsyn på en livsnær måde stillet ansigt til ansigt med de eksisterende og i flere tilfælde ganske uforvarselige forhold. De udmærkede og indgående redegørelser, der blev givet såvel af ministeren som af forsorgens ledere m. fl., viste med al tydelighed, hvor påtrængende nødvendigt det er, at lovforslaget, som vi har behandler, snarest bliver lov og føres ud i livet. Hundreder af sager er på forsorgsinstitutionernes ventelister, og der ligger mange tragiske tildragelser bag disse ventelister. Jeg kan være enig med forsorgslederne i, at udgangspunktet må være det, at mennesker har lige ret, hvor ringe de end måtte være udstyret fra naturens side. Vil man ikke anerkende dette princip, men betragte vore åndssvage som en slags sekunda mennesker, fører denne tanke i sin yderste konsekvens til Hitlers gaskamre.

Den tidligere opfattelse, at man blot skal forsørge eller ophobe de åndssvage, er heldigvis nu forladt. Gennemførelse af nærværende lovforslag vil betyde, at forsorgsarbejdet kan gennemføres med det sigte at

skabe en så normal tilværelse for vore åndssvage, som det er muligt. Dermed vil jeg ikke sige, at de nye forhold med færre patienter på afdelingerne, både i spisestuer og opholdsrum, og etablering af enestuer for patienterne kan konkurrere med private hjem, men de vil være i stand til at skabe menneskelig varme. Men forsorgsinstitutionernes godhed over for patienterne er ikke nok. Der må også være mulighed for den mest effektive behandling både lægeligt, pædagogisk og socialt, ligesom der bør findes laboratorier og teknisk udstyr til forskning, og det tillader rammerne ikke i dag.

Besøgene på institutionerne, hvor der ikke fandtes lukkede døre for os, gav medlemmerne det bedste indtryk af personalets interesserede medarbejderskab, og det blev oplyst, at der ikke savnes personale. Men man bør sørge for, at de ansatte, der giver hele deres liv for at gavne vore handicappede medborgere, også får en god tilværelse. Det vil lovforslaget bidrage til.

Udvalget har forstået, at man ved et samarbejde mellem socialministeriet og boligministeriet vil indlede forhandlinger i en udviklingsgruppe med sigte på at nå frem til den rette anvendelse af fabriksfremstillede dele til udbygningen af vore forsorgscentre, og selv om forholdene her ikke er så enkle som for montageskolernes vedkommende, skulle der dog være håb om nedsættelse af mængden af faglig arbejdskraft med ca. 50 pct. Jeg vil gerne takke den højtærede socialminister for, at han her har vist en vej frem, hvorved han i virkeligheden kommer til at gå i spidsen, hvad angår statens civile byggeri, og det er muligt, at dette gode initiativ også kan få virkning for andre sektorer inden for det offentlige byggeri. Jeg må måske have lov til at udtale det stille håb, at det også kan bidrage til en nedbringelse af omkostningerne med hensyn til arkitekt- og ingeniørhonorarerne.

At nye veje må betrædes, er indlysende, såfremt vi inden for en rimelig tid skal gøre os håb om at nå igennem det omfattende byggeprogram for alle vore forsorgscentre, og jeg vil gerne anmode den højtærede socialminister om ikke slavisk at følge det nu opstillede projekt ved detailprojekteringen, såfremt nye orienteringer inden for forsorgen måtte påbyde ændringer i det nu

[Gorrson.]

fremlagte skitseprojekt. Jeg vil gerne samtidig anmode om, at alle former for utraditionelle byggemåder undersøges, samt at der ved anvendelse af byggematerialer også tages hensyn til sådanne, der ikke kræver udenlandske produkter ved fremstillingen, bl. a. cementbetonelementer, hvorved der kan spares fremmed valuta.

Udvalget er klar over, at der sideløbende med udbygningen af institutionerne i Ribe, Nørrelund og Løgumgård må finde en yderligere udvikling sted i bestræbelserne for at skabe alderdomshjem for ældre patienter i Esbjerg, Haderslev og Sønderborg, og at indretning af børnehaver, skoler og beskæftigelsesværksteder må tilstræbes i både Ribe, Esbjerg, Tønder, Sønderborg, Åbenrå og Haderslev. Der er grund til i dag at takke de kredse, der slutter op om det eksterne forsorgsarbejde på lokalt plan og dermed bidrager til at skabe udvidet forståelse for vore mange problemer i forbindelse med åndssvageforsorgen.

Må jeg slutte disse bemærkninger med at pege på de mest påtrængende opgaver, nemlig adskillelse af de to kategorier på mandsafdelingerne, hvor de kriminelle patienter er anbragt sammen med de dårligste åndssvage, samt skabelse af bedre kår for spastikerne, som i dag ikke får en tilstrækkelig behandling.

Fører vi dette lovforslag ud i livet, vil vi opleve, at nye muligheder åbner sig for vore åndssvage; flere vil blive aktive, flere vil kunne sluses ud, flere vil få lov til at smile en gang imellem, og selv om 25 mill. kr. er mange penge, gør vi klogt i at huske på, at samfundet spares for en udgift på ca. 1/2 mill. kr. for hvert barn, vi kan give tilbage til livet uden for den interne forsorgs mure.

Ved afslutningen af det føromtalte institutionsbesøg på Løgumgård blev jeg vidne til en lille hændelse på en af børneafdelingerne. En halvstor dreng løb tillidsfuldt hen til socialministeren og gav tegn til at ville op på armen. Drengen var imidlertid for stor, og det lykkedes ikke, men ministeren tog ham til sit hjerte, og drengen følte sig veltilpas derved. Lad dette være et symbol på åndssvageforsorgens arbejde. Vel ved vi, at vi ikke er i stand til at løfte vore handicappede børn helt op, dertil er

opgaven for tung, men vi kan vise dem hjertevarme, og vi bør vise vilje til ikke alene at vedtage det foreliggende lovforslag, men også at medvirke til, at loven får mulighed for at blive ført ud i livet snarest.

Hermed vil jeg gerne på mit partis vegne give tilslutning til, at lovforslaget vedtages uændret.

P. E. Eriksen: Må jeg benytte lejligheden til at takke den højtærede socialminister for turen til Ribe, Nørrelund og Løgumgård den 4. maj. Vi fik dér lejlighed til at se de forhold, som lovforslaget forsøger at råde bod på, og der var for mig to ting, som indprentede sig denne dag. Den ene var det triste at se den største sovesal i mandsasylet og de forhold, hvorunder man levede dér; jeg kunne også nævne de forhold, hvorunder de øvrige patienter og personalet arbejdede, enten det så var i køkken, vaskeri eller skolelokaler. Den anden oplevelse var af glædelig art; det var det smil, som plejemor med en flok børn omkring sig sendte os, da vi forlod Løgumgård. Dette træk skal også nævnes ved denne andenbehandling som en tak til plejerne, til personalet rundt omkring i landet.

Vi vil gerne være med til at skabe bedre rammer for institutionerne gennem et fornuftigt byggeri med en forsvarlig løsning af problemerne og med hensyntagen til det nye, som kommer frem, eventuelt utraditionelt byggeri o. s. v. Tiden anviser jo nye veje, og vi må kunne overføre disse forbedringer til andre forsorgscentre, der står foran udbygning. Jeg vil endvidere pege på de forhold, hvorunder undervisning og oplæring finder sted. Udvalget, som var dernede, fik en række eksempler på, hvor godt mange optrænede patienter kan klare sig i det praktiske liv. Endelig er der de forskningsmæssige undersøgelser; også de må fortsætte.

Ved drøftelserne mand og mand imellem dernede kom man til at tænke på, at her har man en institution, der er placeret 3 steder; men det var en almindelig opfattelse, at hvis man samlede den på ét sted, kunne det måske blive for stor en institution. Jeg er senere kommet til at tænke på et andet spørgsmål i den forbindelse, nemlig hvordan f. eks. Ribe by ser på placeringen af disse institutioner.

[P. E. Eriksen.]

Gennem lovforslaget gives der altså mulighed for over en årrække at foretage den her foreslåede udbygning, og mit parti vil gerne støtte dette. Her er et område, hvor vi skal tænke for mennesker, der ikke selv kræver, men som alligevel ikke bør placeres under disse trange forhold.

Poul Thomsen: Det udvalg, som i 1959 behandlede forslag til lov om åndssvageforsorgen, aflagde besøg i Ribe, og jeg erindrer endnu, hvor rystede mange af de medlemmer, der ikke tidligere havde været på en sådan institution, var ved at se forholdene på netop denne institution. Jeg erindrer, at der var medlemmer, som kom ud og erklærede, at de ikke kunne tåle at være derinde.

Nu har det udvalg, som er nedsat til behandling af det foreliggende lovforslag, også været i Ribe; adskillige af os var der på denne måde for anden gang, og vi glædede os denne gang over at se, at nogle af de værste ting i Ribe, f. eks. den lukkede afdeling, var blevet ændret, således at celleforholdene ikke er i dag, som de var dengang. Alligevel er det stadig væk sådan, at forholdene trænger til ændring, og jeg tror, at alle udvalgets medlemmer var taknemlige for, at turen til Ribe afsluttedes på Løgumgård, hvor vi fik lejlighed til at se en lille, veldreven institution, hvor der var en overbefolkning og en pladsmangel, som rystede os alle. Adskillige af os sagde, da vi gik ned fra etagerne: hvad sker der den dag, der udbryder en ildebrand på dette sted? Derfor var der inden for udvalget en rørende enighed om, at man var nødt til at afhjælpe de mangler, som er ved institutionerne derovre, enighed om, at man skulle prøve på at finde frem til en hurtig løsning med hensyn til hele forsorgscenterområdet derovre, så det var 1962 værdigt.

I udvalget har en af de ting, vi har drøftet, altså ikke været, om man skulle have en udbygning eller ej, men under hvilken form denne udbygning skulle finde sted, og det har bl. a. været drøftet, hvorvidt det var rimeligt, at man samtidig med det traditionelle byggeri, som på visse områder må være naturligt, også tog et utraditionelt byggeri op. Nu er det således,

at vi i øjeblikket her i tinget behandler et andet lovforslag vedrørende statens åndssvageforsorg om præfabrikerede skoler og om montagebyggede skoler, og det har da været naturligt for udvalget her samtidig at strejfe dette lovforslag.

Det må ikke være sådan, at et folketingsudvalg giver direktiver til administrationen, til boligministeriet, til embedsmændene, til dem, der i det hele taget skal udføre arbejdet, om, hvordan arbejdet nøjagtigt skal udføres. Men det vil dog være naturligt, netop i den situation, hvori byggemarkedet i øjeblikket befinder sig, at pege på, at det vil være rimeligt at forsøge at indpasse i dette byggeprogram også de moderne metoder, der findes. Vi har haft lejlighed til at se nogle af disse moderne metoder og synes, det vil være rimeligt, om man fra administrationens, fra arkitekternes, fra ingeniørernes side ser på de forskellige muligheder.

Jeg vil gerne pege på, at når man inden for åndssvageforsorgen i særlig grad har hæftet sig ved polysterolmaterialet, så skyldes det, at man derved kan opnå en temmelig stor pladsbesparelse; disse plader er nemlig meget tynde i sammenligning med betonpladerne, og man vil derfor kunne spare en hel del areal. Endvidere er det et lettere materiale at arbejde med, og derfor vil det lettere kunne behandles af mindre maskiner, end man vil være nødt til at anvende ved et mere solidt og mere svært materiale.

Udvalget har i betænkningen henstillet, at administrationens teknikere ser på de forskellige metoder, og det håber vi man vil tage til efterretning.

Mit parti mener, at selv om det er en vanskelig situation både økonomisk, byggemæssigt o.s.v., vi i øjeblikket står i, er der her et område, hvor vi ikke kan holde os tilbage. Der er hjælp behov, og den hjælp vil vi forsøge at give.

Chr. Madsen: Også jeg kan på mit partis vegne meddele, at vi fuldt og helt går ind for det foreliggende lovforslag.

Vi har jo — som det også står i betænkningen — været på besøg i forsorgscentret, og det gjorde i hvert fald et stærkt indtryk på mig, hvad man så dér. Det står klart for mig, at man skylder de mennesker en hel del, og at der må bygges så hurtigt som muligt,

[Chr. Madsen.]

at forholdene må forbedres for dem, i særdeleshed da læger, socialrådgivere og andre kyndige siger, at der trods alt er råd også for disse mennesker, at man kan få dem ført frem til en normal tilværelse eller i hvert fald i nærheden af en normal tilværelse.

Men der er en anden side ved dette lovforslag, og det er — hvad også de forskellige ordførere har været inde på — spørgsmålet om, hvilke metoder man skal bringe i anvendelse ved nybyggeri og bygningsforandringer. Det er jo sådan, at byggesituationen er meget anspændt, når der skal bygges efter de traditionelle principper. Nu er der imidlertid mulighed for, at man kan komme til at bygge ikke så lidt efter utraditionelle principper, og disse utraditionelle principper bør efter min mening udnyttes til eksperimenter inden for det byggeri, som skal finde sted ifølge dette lovforslag og ifølge andre lovforslag angående udbygning af åndssvageforsorgen, således at tingene kan ordentligt gennemtænkes og man så overfører de resultater, man kommer til, til det almindelige boligområde. De 21 mill. kr. skal bruges til udbygning af forsorgscentret for Sønderjylland.

Der skal opføres nye sygeafdelinger og funktionærboliger, lægeboliger og børneafdelinger. Derudover er der en masse, der skal ombygges o.s.v. Men når jeg nævner det, er det, fordi disse ting vil kunne tjene som sammenligningsgrundlag for byggeriet uden for forsorgen. Jeg tænker på børnehaver og på almindelige familieboliger; lægeboliger kan jo betragtes som almindelige familieboliger. Hvis der ved det byggeri, der nu skal gennemføres, foretages de nødvendige eksperimenter, skulle man jo synes, at man kunne få en hurtigere fremstillingsproces i gang af børnehaver, som vi mangler mange af, og af almindelige familieboliger, som vi også mangler mange af, og dermed en billiggørelse af den slags byggeri.

Jeg har sagt under besøget på institutionerne og vil sige det igen her i tinget, at det forundrer mig, når man taler om montagebyggeri og laver planer med hensyn til utraditionelt byggeri, at man så ingen steder finder henvisninger til det utraditionelle byggeri, der jo trods alt gennemføres her i landet, herunder først og fremmest de skole-

bygninger, som opføres i mange af landets kommuner. Det er elementer fremstillet af beton, man bruger dertil, og der medgår ikke til dem noget som helst af udenlandsk oprindelse; det er alt sammen dansk i modsætning til de elementhuse eller montage-skoler, som vi har set, hvor det er engelske principper, man arbejder efter, og hvoraf betydelige dele er af importeret materiale. Men altså, i de skoler, der opføres af betonelementer, indgår ikke råvarer udefra, og det undrer mig, at den teknikergruppe, der har udarbejdet lovforslaget, og som har været med til at affatte betænkningen, ikke har udregnet, hvad betonelementer i skoler eller i det hele taget i bygninger vil koste, og om disse betonelementer kunne være egnede til bygninger til forsorgen.

Jeg ved ikke, om man har været i forbindelse med de forskellige entreprenører, der opfører disse skoler af betonelementer. Vi har i udvalget spurgt derom, men har ikke fået noget tydeligt svar. Jeg mener, det ville være rimeligt, at disse skoler kommer med ind i planlægningen med hensyn til den udbygning, der skal foregå i Sønderjylland og inden for det øvrige byggeprogram. Der er stor mulighed for, at dette byggeri er billigere end det byggeri, som vi har set hidtil. Det er i hvert fald helt afgjort, at de ufaglærte vil have større muligheder inden for dette byggeri med betonelementer, da det i hvert fald i opstillingsprocessen udelukkende kan være ufaglærte arbejdere, der opstiller. Hvis man kan få disse betonelementer så godt gennemarbejdet og hele processen så godt gennemtænkt som muligt, kan man — måske endnu inden man er helt færdig med byggeprogrammet inden for åndssvageforsorgen — f. eks. komme og sige til boligministeren og andre inden for byggesektoren: her er et hus, der kan opføres betydelig hurtigere; her er et familiehuse, der er betydelig billigere end et hus opført som traditionelt byggeri, og her vil der være mulighed for at forøge byggeriet fra de 31 000 boliger, vi vel er oppe på nu, til 45 000 eller måske 50 000 boliger, uden at der vil komme til at opstå arbejdskraftmangel.

Med disse bemærkninger vil jeg anbefale lovforslaget. Vi er meget interesseret i, at der bliver gennemført noget så hurtigt som muligt, for vi er klar over, at det, der er

[Chr. Madsen.]

foregået inden for åndssvageforsorgen igennem årene, må rettes op; der må ske noget, og de mennesker, som arbejder med det til daglig, må have den støtte, som folketiltinget kan give dem.

Iver Poulsen: Da mit partis ordfører, det ærede medlem hr. Arne Bertelsen, er forhindret i at være til stede, skal jeg i hans sted udtale mit partis tilfredshed med det foreliggende lovforslag. Vi har gentagne gange netop peget på åndssvageforsorgen som en af de mørke pletter, vi meget gerne så slettet ud i vor forsorgslovgivning. Derfor kan jeg på mit partis vegne tilsige støtte til gennemførelsen af det foreliggende lovforslag.

Socialministeren (Bundvad): Jeg takker udvalget for den enstemmige indstilling om lovforslagets gennemførelse. Jeg vil også gerne takke for, at udvalget gjorde sig den ulejlighed at tage over og se på forsorgscentret i Sønderjylland. Jeg tror, at vi alle blev enige om, at det er nødvendigt for os at foretage en stærk udtynding på de enkelte afdelinger, vi har set, og jeg kan sige, at sådan er det også på andre centrer. Det er, som om man tidligere har haft den opfattelse, at der kunne bo lige så mange mennesker, som der kunne stå senge til i et rum, men det er ikke tilfredsstillende.

Endvidere tror jeg også, man blev klar over, at når man følger en behandlingslinje, er der chancer for at løse de pågældende mennesker ud af denne ganske passive tilstand, hvor de ofte kan blive rokkepatienter, idet man i stedet sætter dem aktivt i gang med en uddannelse eller et arbejde, som optager dem personligt, og som bringer dem videre frem til en bedre tilstand.

Det er rigtigt, som det ærede medlem hr. Gorrsen sagde, at det både er lægelig, pædagogisk og social behandling, der skal til; det er min opfattelse efter det, udvalget hørte derovre, at vi har et grundlag for at kunne gå den vej, ikke mindst — det vil jeg da gerne understrege — på grund af det dygtige personale, vi har. Det er jo sådan, at udefra set må man ofte opfatte arbejdet med åndssvage på en anstalt som

en meget besværlig og tungt belastende opgave. Alligevel ser vi, at personalet går til arbejdet med stor interesse og glæde og hele tiden brænder af trang til at bringe deres elever eller patienter bare nogle få skridt videre frem, og det vil jeg gerne her fra talerstolen have lov at sige det pågældende personale tak for.

Hvad det byggetekniske angår, er det sådan, at vi alle må være interesseret i det, udvalget har fremhævet med hensyn til overgang til præfabrikerede bygninger, når der er chance for det. Det har vi da også fra åndssvageforsorgens og socialministeriets side foreslået i det andet lovforslag, der er til behandling i folketiltinget, og jeg vil gerne erklære, at vi vil tage alle de hensyn til denne nye opgave, som vi overhovedet kan tage. Det vil altså sige, at vi skal henvende de pågældende myndigheders opmærksomhed på det; vi kan måske også selv sætte noget i gang for at få præfabrikeret byggeri gennemført.

Jeg må imidlertid have lov til at komme med et lille hjertesuk. Det kan ikke nytte, at vi, når vi står over for opgaver som den i Ribe, siger, at nu kan der ikke laves noget, medmindre det er præfabrikeret, for så får vi en ny sovepude. Det må være inden for en rimelig tid, der sker forandringer. F. eks. kan det køkken, udvalget så, ikke laves præfabrikeret, og det må laves snart. Noget tilsvarende gælder forandring af bestående bygninger, og det gælder også skoler og forskelligt andet. Der må vi i gang, selv om vi skal lave det som traditionelt byggeri. Jeg vil dog gerne føje til, at i den udstrækning, vi har mulighed for inden for den samlede store udbygning at fremme nye former for byggeri, vil vi naturligvis gøre det.

Til det ærede medlem hr. Chr. Madsen vil jeg sige, at jeg tror, at det ærede medlem kan få svar på de spørgsmål, han stillede om elementbyggeri i det andet udvalg, vi har siddende, om internatskolerne. Jeg husker, at det spørgsmål netop blev rejst ved besøget på den pågældende forsøgsskole, og det er givet, at socialministeriet, åndssvageforsorgen og boligministeriet vil være villige til at svare på de rent tekniske spørgsmål, som er stillet, så det ærede medlem dér kan få svar på sit spørgsmål.

Til slut vil jeg gerne sige, at det er klart, at vi i vore videre overvejelser af sagen vil

[Socialministeren.]

tage hensyn til de bemærkninger, det ærede medlem og de øvrige ordførere er kommet med angående denne sag.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets tekst og dets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden: Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Der er ikke mere på dagsordenen.

Efter at der er meddelt *Sinnbeck* orlov, har vedkommende gruppe udpeget *Holger Hansen* til i hans sted at indtræde i udvalget vedrørende forslag til lov om statstilskud til private realskoler og i udvalget vedrørende forslag til lov om midlertidig ændring i lov om uddannelse af lærere til folkeskolen.

Endvidere har vedkommende gruppe udpeget *Ravunkjær* til at indtræde i udvalget vedrørende forslag til lov om ændringer i lov om folkeskolen.

De pågældende er herefter valgt.

Folketingets næste møde afholdes i dag kl. 15⁵ med følgende dagsorden:

- 1) *Spørgsmål om meddelelse af orlov til statsminister Viggo Kampmann som medlem af folketinget.*
- 2) *Spørgsmål om indkaldelse af stedfortræderen for statsminister Viggo Kampmann som medlem af folketinget.*
- 3) *Anden (sidste) behandling af forslag til folketingsbeslutning i anledning af en den 23. marts 1962 i Helsingfors undertegnet*

samarbejdsoverenskomst mellem Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige.

Mødet hævet kl. 15.

95. møde.

Tirsdag den 15. maj kl. 15⁵.

Den første sag på dagsordenen var:

Spørgsmål om meddelelse af orlov til statsminister Viggo Kampmann som medlem af folketinget.

Formanden: Dersom ingen gør indsigelse, vil jeg betragte det som vedtaget, at den ønskede orlov meddeles. (Ophold). Det er vedtaget.

Man gik derefter til:

Spørgsmål om indkaldelse af stedfortræderen for statsminister Viggo Kampmann som medlem af folketinget.

Formanden: Dersom ingen gør indsigelse, vil jeg betragte det som vedtaget, at stedfortræderen indkaldes. (Ophold). Det er vedtaget. Faktor Kaj Rasmussen, Fruens Bøge, Odense, vil herefter blive indkaldt som midlertidigt medlem af folketinget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

Anden (sidste) behandling af forslag til folketingsbeslutning i anledning af en den 23. marts 1962 i Helsingfors undertegnet samarbejdsoverenskomst mellem Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige.

(Første behandling findes i tidenden sp. 4635); udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 1037.